

Årsrapport 2011 for Tanavassdragets fiskeforvaltning - Deanučázádaga guolástanhálddahus

Behandlet ved møte 17. september, sak 60/2012.

Lokal forvaltning av fisket i Tanavassdraget

En forskrift om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget ble vedtatt 4.02.2011 av Kongen i Statsråd. Forskriften følger opp finnmarksloven, der det er slått fast at lokalbefolkningen langs Tanavassdraget har særskilte rettigheter til fiske på grunnlag av lov, historisk bruk og lokal sedvane.

Forskriften gir hjemmel til å opprette et lokalt forvaltningsorgan for Tanavassdraget: "Tanavassdragets fiskeforvaltning - TF". Oppgaver som tilrettelegging av fisket, fiskeoppsyn, fangstrapportering og salg av fiskekort overføres fra statlige myndigheter til det lokale forvaltningsorganet. Regler for fisket etter laks i vassdraget følger imidlertid i all hovedsak av en norsk-finsk overenskomst, og den norske og finske staten vil fortsatt ha ansvaret for å sikre en bærekraftig utnyttelse av fiskeressursene. Forskriften er i all hovedsak basert på en enstemmig innstilling fra det såkalte Tanautvalget.

Tanavassdragets fiskeforvaltning skal ha ni representanter. Fem oppnevnes av laksebreveierne, det vil si innbyggere som har rett til å fiske med garn og stengsler. Kommunene Tana og Karasjok oppnevner hver to representanter med stangfiskerett.

Tana er grensevassdrag mellom Norge og Finland og ett av verdens største vassdrag med atlantisk laks. Vassdraget har en lang rekke små og store sideelver som er lett tilgjengelig for oppvandrende laks, og det er anslått at det finnes mer enn 30 enkeltstammer av laks i vassdraget. Et spesielt trekk ved Tana er den omfattende bruken av tradisjonelle fiskemetoder med bundne redskap som stengsel, drivgarn, stågarn og kastenot. Stangfisket er likevel betydelig, særlig på finsk side.

2011 et overgangsår

2011 var et overgangsår i forvaltningen av Tanavassdraget. Oppgaver som tidligere forvalter Fylkesmannen i Finnmark hadde i Tanavassdraget, ble overført til TF. Fylkesmannen i Finnmark avsluttet statens del av forvaltningen i 2011, før Tana oppsynskasse ble overført til TF i oktober 2011.

Etter hjemmel i Kgl. res. til forskrift er første periode en overgangsordning, hvor laksebreveierne velger leder fra opprettelsen av forvaltningsorganet og fram til utløpet av første hele fireårsperiode, til november 2015. Begrunnelsen for dette er at laksebreveierne har en etablert organisasjon og særskilt kompetanse om forvaltningen av vassdraget. Laksebreveiere i Tanavassdraget – LBT fikk midler og ansvar for oppstart av Tanavassdragets fiskeforvaltning – TF etter at forskriften var trådt i kraft, og for innkalling til første møte.

Konstituerende møte i Tanavassdragets fiskeforvaltning - TF ble avviklet 29.-30. mars på hotel Tana ved Tana bru.

TF overtok driften med administrasjon den 1. juni 2011.

Økonomi

I 2011 er det 2 forvaltninger, avgående forvalter Fylkesmannen i Finnmark og ny forvalter Tanavassdragets fiskeforvaltning – TF som påvirker årsresultatet for forvaltningen.

Inntekter fra salg av fiskekort benyttes av Tanavassdragets fiskeforvaltning i samsvar med forskriftens formål, jf. § 2, herunder til overvåking av fiskebestandene, tilrettelegging av fisket, oppsyn og administrasjon. 82 % av inntektene i 2011, er overføring fra Finland av fiskekortsalg i riksgrensestrekningen.

Etter forskriftens § 11 2. ledd skal inntektene fra salg av fiskekort avsettes på et disposisjonsfond for Tanavassdragets fiskeforvaltning. Disposisjonsfondet skal benyttes til å finansiere de oppgavene som er pålagt forvaltningsorganet.

Tidligere forvalter opprettet i sin tid Tanaelvens lakseoppsynskasse. Positivt årsresultat ble overført til kontoen, og årsunderskudd ble oppgjort med kontoen.

Tanaelvens lakseoppsynskasse oppgjøres i 2011 med avslutningsregnskap fra Fylkesmannen i Finnmark med – kr 1 159 757, overføring fondskonto fra Lensmannen i Karasjok kr. 5 445 og regnskap fra Tanavassdragets fiskeforvaltning - TF kr 1 599 897. Regnskapet fra TF er for perioden 1.06.-31.12.2011. Det samlede årsresultatet for forvaltningen er kr. 445 585, jf. vedlegg.

Regnskap for perioden 1.06.-31.12.2011 med noter er vedtatt ved sak 11/2012.

«Tanakassen», fondsavsetting

Deler av driftsmidlene for det enkelte år skal settes av til et avsetningsfond som sikkerhet for fremtidig forvaltning og drift. Fondet kan også benyttes til ekstraordinære tiltak, og skal i slike tilfelle bygges opp til opprinnelig beløp så

raskt så mulig, jf. forskriftens § 11 3. ledd. Ubrukte driftsmidler det enkelte år skal fordeles med 75 % til de fiskeberettigede, jf. § 3, og 25 % til avsetningsfondet.

I 2009 og 2010 gikk forvaltningen 3,7 millioner kr. i underskudd. Underskuddet ble finansiert, dekket av «tanakassen». Resultatet for 2011, overskudd

kr. 445 585 overføres til fondskontoen, for å fylle opp igjen etter 2 foregående års underskudd, som avsetning for fremtidig forvaltning og drift.

Pr. 31.12.2011 er fondskontoen på 4,7 millioner kr., jf. vedlegg.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekreftes det at forutsetningene for fortsatt drift er til stede.

Samarbeid med andre

TF har samarbeid med statlige myndigheter, kommuner og fiskeorganisasjoner. I oppstartsåret har TF hatt viktig samarbeid med miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Finnmark, Miljøverndepartementet og Direktoratet for naturforvaltning om erfaringer fra lakseforvaltningen. Utveksling av erfaringer fra forvaltningen har vært viktig i oppstartsfasen.

Overgangen fra statlig forvaltning og forarbeide til lokal forvaltning ble delegert - og utført av Laksebreveiere i Tanavassdraget – LBT.

Skjellprosjektet

I 1972 startet skjellprøveprosjektet på finsk side i Tana. I 1997 begynte Laksebreveiere i Tanavassdraget - LBT organiseringen av innsamling av skjellprøver av laks. Skjellprøvene har siden da blitt samlet inn systematisk både av garn - og stangfiskere. Det er skjellutvalget, nedsatt av LBT, som har hatt ansvaret med å finansiere og organisere skjellprøveinnsamlingen fra 1997 frem til 2011.

Datagrunnlaget samt utarbeiding av 2011-rapporten ble utført av TF. Skjellprosjektet i 2011 ble delvis finansiert av Direktoratet for naturforvaltning. Rapport jf. vedlegg.

Sammensetning og arbeidet i TFs organer

Hjemmel

Kgl.res. av 4.02.2011 FOR 2011-02-04 nr.119 Forskrift om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget, Finnmark. Forskriften gir hjemmel til å opprette et lokalt forvaltningsorgan for Tanavassdraget, og gjelder som vedtekter for TF.

Etter forskriften § 6 har Tanavassdragets fiskeforvaltning ni medlemmer med personlige stedfortredere. De fiskeberettigede etter § 3 velger fem av medlemmene på fellesmøtet, jf. § 8. Kommunestyrene i Tana og Karasjok oppnevner to medlemmer hver med personlige stedfortredere blant personer med rett til stangfiske, som ikke har rettigheter etter § 3.

Medlemmene skal oppnevnes innen utgangen av november i valgåret, og kan skiftes ut i funksjonsperioden.

Funksjonstiden er fire år og følger kommunevalgperioden. Leder og nestleder velges av Tanavassdragets fiskeforvaltning. De fiskeberettigede etter § 3 velger leder for perioden fra opprettelsen av forvaltningsorganet til utløpet av første hele periode. Deretter skal leder og nestleder rulleres hvert annet år mellom representanter for de fiskeberettigede og representanter oppnevnt av kommunene. Ved det første fellesmøte for fiskeberettigede i mars 2011, ble Helge Samuelsen valgt som leder i TF frem til oktober 2015.

Tanavassdragets fiskeforvaltning – Deanučázádagá guolástanhálddahus

TF har hatt følgende sammensetning i 2011:

Rolle: (TF leder, nestleder og TF medlem)	Navn	Personlig stedfortredere	Valgt av
TF leder	Helge Samuelsen	Jorunn Sottinen	Fiskeberettigede
Nestleder	Elin Sandvik	Ánne Káre M. Kemi	Karasjok kommune
Medlem	Mari Trosten	Trond Are Anti	Fiskeberettigede
Medlem	Ulf Trygve Ballo	Elin M. Sabbabsen	Fiskeberettigede
Medlem	Alma Helander	Hagbart Grønmo	Fiskeberettigede
Medlem	Bjarne Rikardsen	Asbjørn Guttorm	Fiskeberettigede
Medlem	Nils N. Gaup	John Nystad	Karasjok kommune
Medlem	Ingrid Nordal	Mildrid Sofie Mudenia	Tana kommune
Medlem	Tor-Ørjan Store	Hartvik Hansen	Tana kommune

Arbeidet i TF

TF har avholdt seks møter, hvorav ett var telefonmøte. TF har behandlet i alt 59 saker med vedtak iht. forskriftens krav.

Etter forskrift har TF særlig krav til saksvedtak i forvaltnings- og driftssaker. Vedtak etter forskriftens § 9, § 10, § 11, § 12, § 13 og § 14 krever kvalifisert flertall (2/3). Det samme gjelder budsjettvedtak. Simpelt flertall kan kun anvendes ved behandling av fiskerett/laksebrev saker og ved behandling av andre høringssaker som ikke inngår i §§ 9-14.

Av viktige saker som TF har behandlet, er Miljøverndepartementets utkast til proposisjon til endringer av finnmarksloven § 28 og § 28a til proposisjon om endringer i lov av 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. Etter TFs oppfatning er lovforslaget for ensidig oppbygd, som fraviker fra den enstemmige innstillingen fra Tanautvalget. TF anmodet MD i denne omgang å trekke forslag til lovproposisjon som gjelder Tanaloven, og at saken utredes grundigere, før det legges frem som lovforslag.

Andre møter

TF deltok i seminar om laksen og fisket i sjøen på hotel Tana. Arrangør var Tana og omegn sjølaksefiskeforening.

TF deltok i finsk – norsk lakseseminar i Utsjok. Tema var forhandlinger om overenskomsten om fisket i Tanavassdraget som åpnes i 2012, og bestandssituasjonen i Tanavassdraget, som ble fremlagt av felles overvåkingsgruppe.

Ved regionale forhandlinger med Finland om fiskeregler og fiskekortpriser for tilreisende fiskere, deltok TF med 2 medlemmer jf. forskriftens § 13. Forhandlingene førte ikke frem.

TF har avholdt kontaktmøter med Ordførerne i Tana – og Karasjok kommuner, LBT og Tana jeger – og fiskeforening.

Av saker som ble drøftet på kontaktmøtene var TFs oppstart med møtene, årets biologiske prosjekter, forhandlingene mellom Norge og Finland om fiskeforskriftene med fokusområder, med mulig endring av fiskeforskriftene i 2012. I kontaktmøtene med fiskeorganisasjonen ble bl.a. fangststatistikk og resultater fra overvåkingsgruppa presentert, og videre orientert om forberedelser til forhandlinger med Finland om Tana – overenskomsten, og om forventete fokusområder i forhandlingene som starter i 2012.

Antall fiskeberettigede

TF har behandlet i alt 13 søknader om fiskerett etter § 3 (laksebrev), 8 søknader om flytting av fiskesone og 6 utleiesøker. TF har innvilget 9 nye laksebrev, 2 søknader ble avslått, og for 2 søknader utredes grunnlaget videre. 7 flyttesøknader ble innvilget, en søknad ble avslått. 5 utleiesøknader av fiskerett i 2011 ble innvilget, og en søknad ble avslått.

Etter befaringer av eiendommer med fiskerett i september, og ny befaring med fagutvalg bestående av gårdbrukere, ble 9 laksebrev inndratt, mens 3 fiskerettshavere fikk pålegg om opparbeiding av jorda før neste fiskesesong.

Der er i alt 341 personer som har fiskerett etter forskriftens § 3 pr. 31.12.2011.

Representasjoner

- Helge Samuelsen som TFs medlem i arbeidsutvalg som skal bistå i konsultasjonsprosessen knyttet til reguleringen i laksefisket i sjø – og elv i Nord-Troms og Finnmark.
- Helge Samuelsen og Hans-Erik Varsi som TFs medlemmer i norsk delegasjon som forhandler om forskrifter for tilreisende fiskere i Tana.
- Kjell-Magne Johnsen i vannområdearbeidet, workshop München: Salmon Voices.

Administrasjon

TF har som et ledd i forvaltningen iht. forskriftens § 6 opprettet en direktørstilling, for å ivareta daglig drift og representasjon.

Direktøren er øverst administrative leder i TF, og ivaretar ansvaret i samsvar med delegasjon fra TF til direktør.

- Hans-Erik Varsi er ansatt som direktør.
- Kjell-Magne Johnsen er engasjert i 3-årig prosjektstilling som leder for vassdrag og oppsyn, med mulighet til fast ansettelse.

Fiskeoppsyn

Oppsynets primære rolle er å ivareta Tanavassdragets miljøverdier samt forebygge miljøkriminalitet. Oppsynet har ansvar for å håndheve gjeldende fiskeforskrifter for Tanavassdraget. Veiledning og informasjon er en viktig del av jobben. Andre arbeidsoppgaver er registrering, vedlikehold av hytter samt vedlikehold av informasjons- og soneskilter.

Tanavassdragets fiskeforvaltning har jf. § 12 i forskrift om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget- ansvaret for å organisere oppsyn med fisket. På riksgrensestrekningen skal oppsynet skje i samråd med Fylkesmannen i Finnmark- som har ansvar for å ha kontakt med finske myndigheter, og Statens naturoppsyn. På riksgrensestrekningen utfører oppsynet på norsk side felles turer i samråd med finsk oppsyn og SNO. Ved felles patruljer har norsk oppsyn lederskap på norsk side av grensen. På finsk side av grensen vil norsk oppsyn opptre som vitne og observatør. Dersom norsk oppsyn oppdager ulovligheter på finsk side rapporteres dette til finsk oppsyn samt oppsynsleder på norsk side.

Til oppsynslaget for sommersesongen 2011 ble det engasjert i alt 9 oppsynsbetjenter til primærområdene Tana og Karasjok, Tommy Gamst Vitikka ble engasjert i deltidsstilling for å utarbeide hjemmeside til TF.

Vedtak:

Årsrapport 2011 enstemmig godkjent.